

Міністерство освіти і науки України
Турецький Гіресунський університет
Університет Миколаса Ромеріса
Державна вища технологічно-економічна школа
ім. Броніслава Маркевича
Державна вища професійна школа в Коніні
Європейський гуманітарний університет
Технічний університет Молдови
Державний біотехнологічний університет
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Полтавський державний аграрний університет
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
Львівський національний університет природокористування
Кафедра обліку та оподаткування

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ:
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТИ**

***МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ***

22-23 березня 2022 р.

Частина 1

ЛЬВІВ 2022

УДК 330.341.1:005.92

О-17

Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, **22-23 березня 2022 р. Ч. 1.** Львів: ЛНУП, 2022. 434 с.

Організаційний комітет:

Гнатишин Л.Б. – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування ЛНУП;

Пилипенко К.А. – д.е.н., професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету;

Василюшин С.І. – д.е.н., професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування Державного біотехнологічного університету;

Прокопишин О.С. – заступник завідувача кафедри з наукової роботи, к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування ЛНУП;

Жидовська Н.М. – заступник завідувача кафедри з навчально-методичної роботи, к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування ЛНУП;

Малецька О. І. – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування ЛНУП;

Дранус Л.С. – к.е.н, доцент кафедри менеджменту Чорноморського національного університету імені Петра Могили;

Лега О.В. – к.е.н, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавського державного аграрного університету;

Гуменюк І.Л. – к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут».

У збірнику представлено матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти». Результати наукового пошуку можуть бути використані для подальших наукових досліджень та формування нових наукових ідей.

Усі матеріали подаються в авторській редакції

За вигляд, зміст, достовірність та відсутність плагіату у тезах відповідають автори.

УДК 336.02 : 338.431.6

*Власюк С.А.
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та
страхування,
Уманський національний університет садівництва, м. Умань*

ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Сільське господарство України належить до систем життєзабезпечення суспільства, оскільки воно формує продовольчий ресурс суспільства, а стан ресурсу визначає національну та економічну безпеку країни. Крім того, сільське господарство є основною сферою розвитку сільських територій, забезпечуючи зайнятість сільського населення, рівень життя, вектор демографічних процесів і, зрештою, відтворення сільського суспільства.

Різні фінансові інструменти відповідають різним потребам у сільському господарстві. Фінансові інструменти залежать від рівня досконалості фінансової системи в кожній країні та готовності фінансистів ризикувати на цьому конкретному ринку. Програми регулювання також відіграють ключову роль у відповіді на фінансові потреби. Крім місцевих фінансових установ, фінансові рішення також надають іноземні банки, банки розвитку, уряди та навіть суб'єкти, які потребують фінансової допомоги.

Добре функціонуючий сільськогосподарський сектор потребує відповідної інфраструктури, таких як: дорожні мережі для зв'язку віддалених сільських територій з ринками; зрошувальної техніки для зменшення залежності фермерів від погодніх умов; сховищ для захисту врожаю від погоди та шкідників; телекомунікації для забезпечення ефективної торгівлі, водопостачання та енергетики тощо. Однак сільська інфраструктура як в Україні, так і в усьому світі недофінансується.

Різноманітна система фінансування сільського господарства дозволяє широкому колу суб'єктів бути інвесторами. Різні ризики та інструменти покриваються різними суб'єктами ринку. Фермери та дрібні підприємці – відіграють найважливішу роль і є першим рівнем, діючи переважно в рамках неформального сектору (наприклад, системи заощаджень громади), але також у складніших організаціях,

таких як ощадно-кредитні кооперативи та спілки або схеми взаємних гарантій кредитування. Кооперативи та кредитні спілки відіграють важливу роль у сільському господарстві як установи-члени самодопомоги. Більшість фінансів приватного сектору традиційно надходять від місцевих комерційних банків, іноземних філій, банків та страхових компаній.

Традиційно широкомасштабна інфраструктура сільського господарства в основному фінансувалася державним сектором. Однак уряди все частіше експериментують з різними варіантами для фінансування інфраструктури, в тому числі шляхом залучення активної участі партнерів із приватного сектору та фінансових установ.

Моделі державно-приватного партнерства (в яких приватний сектор поділяє проєктні ризики з державним сектором у проєктах) варіюються від проєктів, що фінансуються донорами, до проєктів, що фінансуються повністю приватним сектором [1].

Договірні угоди включають договори про надання послуг, контракти на управління, угоди про оренду, концесії, інвестиційні моделі побудови та експлуатації або, в деяких випадках, загальне володіння приватним партнером певною інфраструктурою. Фінансування цих інфраструктурних проєктів здійснюється у формі заборгованості, власного капіталу та інших механізмів зменшення ризику і може бути частиною фінансування з боку банків, інституційних інвесторів, банків розвитку, офіційної допомоги в розвитку та урядів [2].

Окрім приватних джерел фінансування, уряди різних країн виступають важливими джерелами фінансування сільського господарства. Державне фінансування може бути зосереджене на конкретних суб'єктах, таких як дрібні фермери або підприємства; з окремих питань, таких як охорона навколишнього середовища та органічне сільське господарство; або на певних географічних місцях. Інші перспективні державні ініціативи включають створення фінансових установ у сільському господарстві, нормативні акти яких зазвичай визначаються центральними банками. Наприклад, Аграрний банк Гани, Банк розвитку сільського господарства в Непалі, Banco Agrícola de República Dominicana та Bank Pertanian Malaysia є державними банками, які виконують функції основних фінансистів у своїх країнах. Вони в основному контролюються іншими державними

установами, такими як міністерства сільського господарства або фінансів.

Державне втручання у фінансування сільського господарства часто спрямоване на управління ризиками у цьому секторі. Це включає:

1. Підтримка фермерів у формі виплати відшкодувань, зменшення внесків на соціальне страхування та звільнення від сплати податків під час кризових періодів у секторі або субсидування приватних страхових схем. Наприклад, Ізраїль покриває частину страхових внесків виробників, а в Бразилії *Garantía Safra* була створена як програма допомоги при стихійних лихах, яка компенсує дрібним фермерам виробничі втрати внаслідок погодних та інших подій.

2. Створення фондів кредитних гарантій або підтримка схем кредитних гарантій, пропонує приватними установами за допомогою зустрічних гарантій. Мексиканський *Fideicomisos Instituidos en Relación con la Agricultura (FIRA)*, Індійський фонд гарантування кредитів для мікро- та малих підприємств (*CGTMSE*) та Нігерійське сільське господарство Фонд кредитних гарантій є одним із найдавніших у світі фондів гарантування сільського господарства.

У випадку, коли управління ризиками залишається за фермером, уряди все ще можуть підтримати, надаючи сектору інформацію про потенційні ризики [3].

Ретельний аналіз сучасних тенденцій в аграрному секторі України показав, що агробізнес наразі (крім великих сільськогосподарських виробників) функціонує в умовах постійної та сильної нестачі коштів. Незважаючи на те, що реалізація комплексу заходів, передбачених Єдиною інтегрованою стратегією розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки (Верховна Рада України, 2016 р.), сприяла певним позитивним змінам у цій галузі, рівень капітальних вкладень в аграрний сектор не дозволяють повною мірою продемонструвати наявний ресурсний потенціал галузі. Ось чому ефективне функціонування Стратегії вимагає формування та розвитку конкретних механізмів фінансової підтримки.

За даними Державної служби статистики обсяги капітальних інвестицій у сільськогосподарський сектор за 2020 рік становили 36,44 млрд грн, що на 34% менше ніж за 2019 рік [18]. (рис. 1).

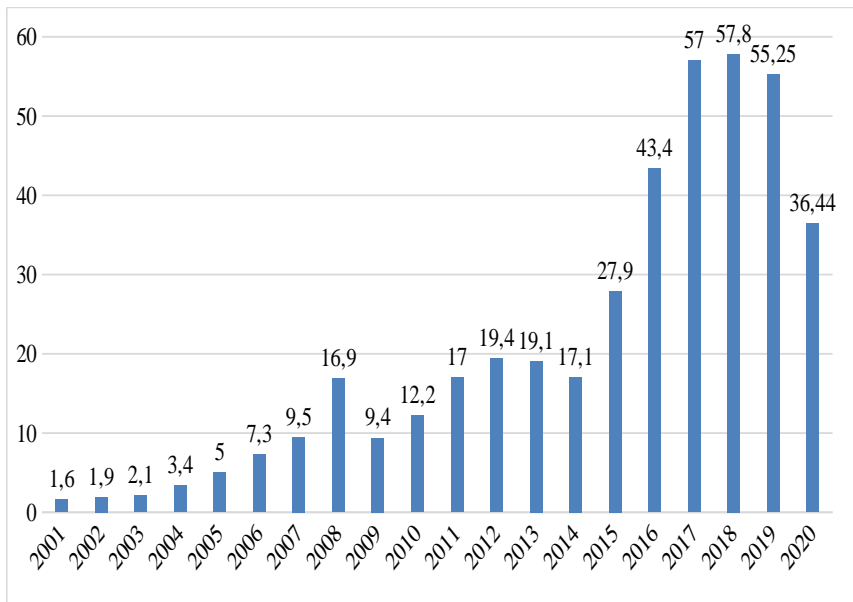

Рис. 1. Обсяги капітальних інвестицій у сільськогосподарський сектор за 2001-2020 рр. (млрд грн) [4]

Варто зазначити, що порівняно з 2001 роком обсяги капітальних інвестицій зросли від 1,6 млрд грн до 36,44 млрд грн у 2020 році. Також ми бачимо негативну статистику за останні два роки. У 2018 обсяг капітальних інвестицій в аграрний сектор економіки склав 57,8 мільярди гривень, у 2019 цей показник знизився до 55,25 млрд грн, а за 2020 рік опустився до 36,44 млрд грн. Але цьому зниженню є логічне пояснення – пандемія вірусу COVID-19.

Модернізація національної аграрної політики має велике значення в цьому процесі. Для того, щоб мінімізувати негативні наслідки діяльності агробізнесу в Україні, необхідно вжити ефективних заходів для припинення спаду інвестицій та створення привабливого інвестиційного клімату в галузі, а також для покращення умов фінансування малого та середнього бізнесу. На наш погляд, доцільно продовжити строки кредитування до 20-30 років, відновити рівень довіри до більшості українських агрокомпаній до іноземних акцій ринків, для подальшого розвитку національного фондового ринку, лізингу та створення спеціалізованих кредитних установ.

Список використаних джерел:

1. Food and Agriculture Organization Power-point presentation. Using the Value Chain in Financing Agriculture. URL: <http://www.cica.ws/pdf/marrakech/I-Calvin%20Miller-%20Value%20Chain%20IFAD.pdf>
2. Bond, D. L., Platz, D., & Magnusson, M. (2012, May). Financing small-scale infrastructure investments in developing countries. DESA Working Paper No. 114 (ST/ESA/2012/DWP/114). URL: http://www.un.org/esa/desa/papers/2012/wp114_2012.pdf
3. OECD (2019), Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2019, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/39bfe6f3-en>
4. Державна служба статистики. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>